GIRONA NOTICIES.COM + Periodisme

Visita a l’excavació del Camp del Ninots

La Selva | 03/06/2017 | 18:00

El nou esquelet de bòvid, de l'espècie Alephis tigneresi, és el primer que es recupera en el sector Cateura

Aquests dies l'IPHES (Institut Català de Paleoecologia Humana i Evolució Social) està duent a terme una campanya d'excavació al jaciment. L'esquelet s'ha trobat amb l'estructura original.

Els investigadors de l'IPHES han fet una explicació del jaciment, han mostrat les restes del bòvid i han explicat la singularitat del jaciment del Camp dels Ninots, als caldencs que s'han acostat interessats a l'excavació.

L'excavació d'aquest any es realitza darrera dels habitatges Nostra Senyora la de Llum de Caldes de Malavella.

Tal i com s'ha anat fent en les darreres campanyes d'excavació, enguany es preveu que visitin els treballs d'excavació prop de 500 alumnes d'ESO i Batxillerat tant de les escoles de Caldes com també de pobles veïns (Blanes, Santa Coloma de Farners, Sils, etc.), a més de la gran quantitat de persones que cada dia venen interessats pel jaciment.

Tot seguit, s'han desplaçat al Camp dels Ninots per veure "in situ" la campanya d'excavació que l'IPHES (Institut Català de Paleoecologia Humana i Evolució Social) desenvolupa des del passat 15 de maig i fins al 9 de juny al Camp dels Ninots (Caldes de Malavella, Girona) i que ha posat al descobert un nou esquelet de bòvid en connexió anatòmica (és a dir, amb l'estructura original intacta) de fa 3,1 milions d'anys, el setzè que es localitza en aquest indret. Juntament amb aquesta troballa s'han recuperat moltes empremtes vegetals, peixos i petits vertebrats, que facilitaran la reconstrucció paleoambiental d'aquest antic llac situat al cràter d'un volcà, un dels principals objectius d'aquesta campanya.

En aquesta ocasió, l'excavació s'ha centrat en el sector Cateura, a aproximadament 600 metres de distància del de Ca n'Argilera en el qual s'ha estat treballant en els darrers anys i que tan bon resultat ha donat. Hi prenen part prop de 15 investigadors procedents d'universitats i centres de recerca nacionals i internacionals i de disciplines tan diverses com la geologia, la biologia, la paleontologia, l'arqueologia i la restauració. També hi ha estudiants de diferents graus i màsters com el Grau d'Antropologia i Evolució Humana, compartit per la Universitat Oberta de Catalunya (UOC) i la Universitat Rovira i Virgili de Tarragona (URV), així com del Màster Erasmus Mundus en Arqueologia del Quaternari i Evolució Humana de la URV.

El nou esquelet de bòvid, de l'espècie Alephis tigneresi, és el primer que es recupera en el sector Cateura. "El fet de trobar-se a més de 600 metres de distància dels descoberts en campanyes anteriors, demostra la gran densitat de restes paleontològiques repartides per tota la superfície del cràter del volcà", observen Bruno Gómez i Gerard Campeny, codirectors de l'excavació.

Es tracta d'un esquelet sencer i en connexió anatòmica que correspon a un individu adult, i que, juntament amb els 15 esquelets d'aquesta mateixa espècie recuperats en campanyes d'excavació anteriors, "proporcionarà important informació per conèixer tant l'evolució d'aquests bòvids com de les seves dinàmiques socials", han recalcat els esmentats arqueòlegs.

Mort sobtada

Durant el temps que va ser actiu, l'antic llac en el que es troba ubicat el Camp dels Ninots va atraure un gran nombre d'animals, per als quals aquest entorn era un espai ideal per viure-hi i per trobar-hi aigua i aliment. Aquesta fauna va morir sobtadament, per causes que encara avui es desconeixen, i els seus esquelets es varen dipositar al fons del llac.

Els treballs d'excavació consisteixen en el desmuntatge horitzontal de les capes argiloses del fons del llac per tal de desenterrar i recuperar les restes fòssils. A dia d'avui s'han obtingut 25 esquelets de grans vertebrats, entre rinoceronts, bòvids i tapirs, juntament amb nombroses restes d'amfibis, rèptils, peixos i aus.

Plantes aquàtiques i amfíbies

Fins ara, els estudis realitzats sobre les macrorestes vegetals (empremtes de fulles, fruits, troncs, etc.) han permès reconstruir amb detall el paisatge dominant d'aquest entorn des del moment que es va formar el llac fins que aquest es va assecar i es va omplir del tot de sediment.

Actualment, es compta ja amb milers d'empremtes vegetals de les espècies que hi havien habitat. L'estudi que n'han fet des de l'Instituto Geológico y Minero de España (IGME) descriu diverses línies de vegetació de l'entorn immediat del llac. D'aquesta manera, s'han documentat plantes aquàtiques que devien conformar denses praderies subaquàtiques, entre les quals s'han recuperat exemplars del gènere Cabomba, típics de regions tropicals, i del gènere Ranunculus, àmpliament distribuït en la geografia de la península Ibèrica.

També s'ha registrat una gran quantitat de plantes amfíbies, que vivien submergides en zones poc profundes i someres. Aquest és el cas de les bogues, de les canyes i dels esparganis, que tenen les arrels i els rizomes submergits en l'aigua, i les tiges, les fulles i les inflorescències, emergides.

A les vores d'aquestes zones pantanoses es va desenvolupar un bosc de ribera, constituït fonamentalment per verns, si bé s'han documentat altres espècies vegetals, com ara els pollancres, els salzes, els plataners, etc. Lluny de les aigües del llac i darrere dels boscos de ribera hi havia les laurisilves. Semblantment al que s'esdevé actualment als boscos de llorers del sud de la Xina i del Japó, a més de lauràcies, els del Pliocè contenien alzines subtropicals, grèvols i alguns arbres caducifolis, com ara els noguers.

Projecte de recerca punter

El projecte de recerca que l'IPHES dirigeix sobre el Camp dels Ninots està format per una xarxa de 31 investigadors (sèniors, júniors i en etapa de formació) procedents de 14 universitats i centres de recerca nacionals i internacionals la qual permet abordar totes les disciplines relacionades amb les ciències de la Vida i de la Terra. Integren aquest ret: Universitat Rovira i Virgili, Institut Català de Paleoecologia Humana i Evolució Social, Universitat de Barcelona, Universitat Autònoma de Barcelona, Universitat de Girona, Universitat de Granada, Universitat de Burgos, Universitat de Montpellier, Universitat de Praga, Universitat de Kansas, Instituto Geológico y Minero de España, Institut de Ciències de la Terra Jaume Almera, Museu Nacional d'Història Natural de Madrid i Centro Nacional de Investigaciones Científicas.

L'evolució climàtica

Les diferents línies d'investigació que es duen a terme han posat al descobert una seqüència sedimentària contínua, molt ben conservada i amb un alt grau de resolució temporal, essencial pel coneixement de l'evolució climàtica i paisatgística del continent europeu de finals del Pliocè (3,1 Ma). En els sediments lacustres acumulats en el volcà de tipus maar, s'hi ha preservat un ecosistema complet, que permet inferir dades molt rellevants pel coneixement de la biodiversitat d'aquest moment de la història de la Terra.

La conservació excepcional d'esquelets complets i en connexió anatòmica de grans i petits vertebrats, corresponents a espècies molt poc representades en el registre fòssil internacional, el fan un patrimoni singular i únic en el país, el qual cal conservar, conèixer i difondre.

Jornada de portes obertes

Amb la voluntat de donar a conèixer les troballes d'enguany al públic general, el dilluns 29 de maig es va fer una visita guiada al jaciment on es van mostrar les troballes aparegudes i s'explicarà la singularitat del jaciment del Camp dels Ninots. L'excavació d'aquest any es realitza darrera dels habitatges Nostra Senyora la de Llum, a l'entrada del poble.

Finançament de diverses administracions

Els treballs d'intervenció i investigació arqueològica en el Camp dels Ninots estan subvencionats per l'Ajuntament de Caldes de Malavella, la Generalitat de Catalunya (AGAUR "Paleoecologia Humana en el Plio-Pleistocè" 2014 SGR 901") (Departament de Cultura: "El Plio-pleistocè del Camp dels Ninots i la depressió prelitoral: evolució paleoclimàtica, dispersions faunístiques i humanes") i el Govern d'Espanya (MINECO /FEDER "Crisis climáticas del Pleistoceno inferior y medio y su incidencia en la evolución de las comunidades de microvertebrados del Levante español" CGL2016-800000-P).

Autor: Redacció

https://gironanoticies.com/noticia/45504-visita-a-lexcavacio-del-camp-del-ninots.htm